

Motion till riksdagen 2025/26:3140

av Cecilia Rönn (L)

Reformerad finansiering av vatten- och avloppssystemet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att reformera regelverket kring finansiering av va-systemen så att långsiktiga investeringar och klimatanpassning möjliggörs och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sveriges vatten- och avloppssystem är en grundläggande infrastruktur som nu är kraftigt eftersatt. Dagens regelverk, främst vattentjänstlagen (2006:412, 34 §) och kommunalagens självkostnadsprincip, innebär att kommuner och va-bolag i princip måste gå plus minus noll. De får inte bygga upp reserver för kommande investeringar, vilket gör att nödvändiga satsningar skjuts på framtiden.

Enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) är va-systemet underfinansierat med flera miljarder årligen. Förnysetakten för ledningsnäten är i många kommuner så låg att det i praktiken skulle ta över 200 år att byta ut hela systemet – långt mer än dess tekniska livslängd. Konsekvensen är både kortsiktiga miljöproblem, som ökad bräddning av orenat avloppsvatten i våra vattendrag, och långsiktiga risker där en allt mer åldrande infrastruktur riskerar att kollapsa.

För att klara framtida befolkningstillväxt, ökade miljökrav och klimatförändringar behöver finansieringsmodellen reformeras. En ny modell bör ge kommunerna möjlighet att bygga upp reserver på ett transparent sätt och inkludera någon form av indexering, så att stödet inte återigen urholkas av inflation och kostnadsökningar.

Det är dags att modernisera regelverket så att Sverige kan säkra ett robust va-system som lever upp till dagens och morgondagens krav.

Cecilia Rönn (L)